

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizethető helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál úri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyébként pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatú példányok iránt csupán a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnek és pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Gyászír József nádor ő fenségének elhunytáról's az ezt megelőzték orvosi jelentések; kinevezések és előléptetések; halálozás; a politikai pártok állása II. Törvényhatóságok; Bács, Arad, Nyitra és Trencsény megyék közgyűlései; horvátországi dolgok; Árvából; erdélyi ügyek Társulati élet: Az iparműtár érdekében tartandó közgyűlés határideje. Budapesti napló)

Külföld. (Amerika, Spanyolország, Anglia, Franciaország. Elegyhírek.)

Értesítő; dunavizálás)

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Epen lapjaink végső sorai szedésekkel terjedt el azon minden magyar kebelre mely gyászszal ható szomorú hír, hogy **ORSZÁGSZERTE SZERETVE TISZTELT FENSÉGES NÁDORUNK JÓZSEF** (Antal János) es. magyar és csehország kir. ausztriai főherceg, aranygyapjas, sz. István ap. kir. porosz kir. fekete sas, és braziliai csász. déli keresztrendek nagykeresztés vitéze, a polgári nagy érdem kereszt tulajdonosa. Magyarország nádora, kir. helytartója és főkapitánya, jászok és kunok grófja és főbírája, es. kir. tábornagy, a 2dik és a nádori 12dik számú huszárezred tulajdonosa: Pest, Pilis és Zsolt törv. egyes. vég. örökös és val. főispánja, a m. kir. helytartó-tanács's hétszemélyes tábla elnöke, a magy. tudományos akadémia pártfogója st. nagylelkű szerdán január 13án délelőtti 9 órakor viszszaadta teremőjének földi életének 71dik eszt. (szül. 1776. mártius 9dikén) dicső nádorkodásának pedig felszázados és két hónapos, de minden szakában halhatatlan érdemekkel örökített pályája után.

Bánatos elhunytát a szendergő üdvözültnek következő orvosi jelentések előzték meg f. hó 8ka's így betegsége nehezülte óta:

Budán, boldog-aszszonyhava 8kán 1847, reggeli 9 órakor: Ő es. k. főhercegségének lassan haladó javulása, rövid előzvények után, a közelebb mult octoberi minden veszed. lmes kórjelekkal kísért szomorító viszszaesés által tegnap félbenschakasztott; 's a főnirt óráig sikerült ugyan a rohamos jeleneteket csilapítani, de eddig megnyugtató állapot elérése nélkül.

Budán, boldog-aszszonyhava 9én 1847, reggeli 9 órakor:

A nyugtalanító jeleneteknek tegnap érintett állása, kezdete volt a körülmények ohajtott kedvezőbb fordulatának, és a betegség, azon kórnehezédek kíséretében, melyek jótékony változásoknak is tulajdonai, a nap lefolyta közben sokkal enyhébb alakban mutatkozott. — Az alulírtak által kivánt orvosi tanácskozásnak, ő fensége szerfőlt ingerlékeny állapotához képest, általában kiméletes modorban kelle tartatni, 's az eddig követelt gyógyításmód, alulírtak tökéletes megnyugtatóására, föltétlenül jóváhagyatván, továbbra is a legokosabb terv ajánlatot.

A 8ika és 9ike közti éj, a körülményekhez képest, megnyugtató volt.

Budán, boldog-aszszonyhava 10én 1847, reggeli 9 órakor:

A tegnapi nap, az azt megelőzte megnyugtató éj után — új vagy feltűnő nehezédek nélkül folyt le; de a javulás ohajtott haladása hiányozni sajnos tapasztaltatott 's némely láz-jelenetek vétettek észre. Az esti órákban ő fens. szenvedő állapota magasabb fokra lépett, minthogy az egészen zsongtalan has-zsigerek, minden használt gyógyszer ellenére, tevékenységre föl nem élesztethettek; azért az éj álom és nyugodalom nélkül folyt le.

Ma, a főn jegyzett óráig, semmi kedvező változás. A nap további lefolyásáról este 6 órakor jelentés bocsátatik ki.

Budán, boldog-aszszonyhava 10kén 1847, esti 5 órakor: Fáradhatlan törekvés által sikerült ugyan, főnjegyzett óráig, a bélesőnek némi tevékenységet szerezni, de elégséges enyhülés eddig észre nem vétethetett.

A tanácskozásmint meghívott orvosok, ő fensége kinézését, úgy a többi körülményt érett és lelkiösméretes megfontolás alá vevén, a további okserü orvoslásnál követendő utat pontosan kijelteni mindenképp igyekeztek.

Budán, boldog-aszszonyhava 11kén 1847, reggeli 9 órakor: Tegnap esti hat órától éjjel ő fensége, váltva beállott különféle de kevésbé jelentékes nehezédek miatt álomtalanul maradt, — azok közt volt szüntöly alkalmatlan, mint nehezen megszüntethető csuklás.

Éjfélkor hasonló bajok mutatkoztak, melyek a negyedik nap előtti viszszaesést megelőzték; ennek kitérése mindazáltal eddig megakadályoztatott Éjjel utáni két órától a jelen perczig nyugodtabb a fenséges beteg állapota. Láz nem vétetett észre. Az erők legnagyobb gonddal gyamolittatnak.

A nap lefolytáról esti 6 órakor jelentés bocsátatik ki.

Budán, boldog-aszszonyhava 11én 1847, délutáni 5 órakor: Noha némely alkalmatlan körtümenyek eddig sem mellőzthettek el, és az erőbeli állapot javulni nem látszik, reggel ótálényeges roszszabulás mégsem állott be.

Ő es. k. főhercegsége, saját magas kívánata szerint, a végső szentségeket reggeli 10 órakor felvette.

Budán, boldog-aszszonyhava 12én 1847, éjjelutáni 2 órakor: Tegnap esti 6 órakor szakadatlanul tartó csuklás mellett észrevehető erőhanyatlás legnagyobb aggodalmat gerjesztett, melyet a nyugtalanító kórjelek oszlása és bekövetkeztél álom csak 10 óra körül enyhített. A csuklás éjjelutáni egy órakor ismét beállott 's csak huzamos idő után szüntethetett meg. Ő fenségének szava nehezen vala érthető; az agyvelő elfogultnak látszott; egyforma meleg párologás és az érülés minősége e pillanatban még némi reményt nyújtottak.

Budán, boldog-aszszonyhava 12kén 1847, reggeli 9 órakor: Éjjelutáni két órától jelen időig váltva a legveszedelmes kórjelek mutatkoztak, melyek ápolás és orvosi segedelem által részben eltávolítottak. A lelki erő jelenleg is tökéletes épségben van. A felebb ériített kórjelek azonban az életerőnek oly hanyatlását idézték elő, mely ellen a mindenható Isten segítsége mindent, de fájdalom! a létező körülményekben az orvosi segély valószínűleg igen keveset tehet. Minden egyes bajlehető leggyorsabban enyhítettük, és az erő fentartása minden kigondolható módon eszközöltetik.

Budán, boldog-aszszonyhava 12én délutáni 5 órakor.

Az életerő szakadatlan hanyatlása, és a vészteljes kórjelek halmazára nem engedi, hogy a bekövetkező éjszákára nézve bármilyen vigasztaló jelentés tétethessék.

Stáhlly Würtler.

Ő es. 's ap. kir. Főlsége a zengi székes káptalanban Grubissich János idős kanonokot ör. kanonokká, Basletich Vincze ifj. kanonokot idős kanonokká; — a szombathelyi káptalanban pedig Bitniez Lajos, püspöki lyeumbeli tanítót kanonokká; Apor Sándor és maxai Máriaffly Lajos fogalmazó gyakornokokat az erdélyi kir. udv. kancelláriánál tisztbl. udv. fogalmazókká kinevezni legkegy. méltóztatott.

Háncsich Ferencz, főbányagrófság ülnöke és bánya-kerületi ügyvéd; Práznovszky Ignác kir. ügyvezetői tiszteletbl. ügyvéd; továbbá Kócsán József, Kovács István és Kosálko János kir. táblai ügyvédek kir. ügyvezetői tiszteletbl. ügyvédek névezettek ki.

A nmlu magy. kir. udv. Kamra a zsolnai megüriült k. sószedésre Szathmáry László turdosi kir. sóár-szedőt helyezvén át, ennek állomására Trzinszky Domonkos zsolnai ellenőrködő sómászamester léptette elő.

A nm. magy. kir. udv. Kamra a kebelbeli számvevőszéknél ürességbe jött számvevői állomásra Nárosny István számjegyzőt; számjegyzőségre Oaffner Ferencz járulnokot, járulnokságra Preisler Ignác díjpenzes gyakornokot, 's az ekép megüriült díjpenzes gyakornokságra pedig Szuper László díjtalan gyakornokot érdemesíté.

Miroszavlevics Ferencz, szent-andrási kamrai erdő-őr mult évi nov. 27én meghalálozott.

A politikai pártok állása. II.

Előadtam előbbi cikkemben az anyagi és szellemi életfejlődés elméletét általában, 's különösen a társadalomét. Lehozásomkor kisült, mikép minden élet szükségkép az ellentétek egymásra hatása által fejlődik 's ennél fogva a társadalmi haladás is egyedül pártok munkálkodásából keletkezik, egy uttal röviden azon szabályokat érintvén, melyek a pártoknak magokat kötniök kell, ha békés, törvényes uton üdvös eredményt akarnak elérni. Mostani cikkem ellenben, lehozásomat alkalmazva, egyedül saját politikai pártainkról szólok, előadásomat kizárólag az elvek és különböző meggyőződéses jellemzésére szorítva, mert jölhet a pártok minden időben és mindenütt egyszersmind anyagi vagy személyes érdekektől vezetettek és már e kulföből is tömérdek ellentét keletkezik: mind a mellett e tárgyat igazság szempontjából tekintve 's helyes tájékozást eredményezve, csak a pártok elveit 's a munkálkodó személyek meggyőződését vehetem szemügyre. Mellőzve tehát ezental az elméleti általánosságokat kérdezem: mikép mutatkoznak a politikai pártok jelenleg hazánkban?

Mint kiki tudja, e perczben kivált, két párt küzd egy-

mással: a liberalis és conservatív; ez most a kormánnyal tart, amaz az ellenzékét képezi. Melyek tehát elveik, meggyőződések, céljaik belső fejlődésünkre, politikai és socialis téren 's kormányhozi viszonyokra nézve? Előre megjegyzem, az elveket élénkebb ellentét végett olykor szélsőségekben tüntetem ki, óvást téve azon ellenmondás ellen, mintha illyesmisen senkinek nem jutna eszébe. „Nincs a természetben egy falevél vagy fűszál sem, mond egy bizonyos vezércikkirő, mely egy másikhoz tökéletesen hasonlítana.“ Ez emberekre alkalmazva is áll. Köztük, kivált műveltebb társadalomban, a józan észtil a tökéletes tébolyodásig minden meggyőződés, bár szónokszéken 's hírlapokban nem nyilvánítatik is, képviselve van 's nincs az a lélektani ethnograph, ki a józanok számát a kifelezamodott észüek- a félig és egészen örültektől teljesen meg tudná különböztetni és meghatározni.

Nálunk, mint mondtam, most két politikai párt létezik, a liberalisok és conservatívek. Ez kezdetre, azaz még egészen kinem fejlett politikai életre mutat; mert ha a politikai idealismus és realismus egymásra hatása a fejlődésnek feltétele is, maga a létezés, a siker, a haladás, normalis állapotban, nem lehet sem egészen idealistai sem realistai természetű, hanem mind kettőnek vegyes eredménye. Hiányzik még tehát a közbenső párt, mely a két, nézeteiben divergáló 's egymással alkudozni nem akaró párt nézeteit tette összepontosítja. De erről utóbb. Örvendetes ellenben, hogy a két pár elvei végső tulságban nem mutatkoznak. A körülhatlan (felforgató) haladásnak ellentéte: a helyből nem mozdulás, a tökéletes maradás; azért a győző francia forradalmat a győző restauratio követte. Köztünk, ha maradtok léteznek is, mi kétséget nem szenved, de nincs ember, nincs párt, mely azt nyilván kihirdetni merné, sőt a conservatívek úgy, mint a liberalisok, egyformán a haladás zászlóját tűzik ki. Éljenek! Azonban, mivel egymást oly kevéssé bizalommal tisztelik meg, sőt hevesen küzdenek egymás ellen, nézeteiknek a haladás módjára, eszközére 's céljára nézve, egymástól tetemesen el kell térniök. A liberalis pártnak, mint a politikai idealismus képviselőinek, természetesen főleg az eszme, az eszjog oldalán kell harczolni, a conservatíveknek, a politikai realistáknak, ellenben főleg a historiai jog és a fenálló mellett. Az elsőnek, elméletileg tekintve, úgy látszik, szabadság és egyenlőség, a végcél és pedig egyenlőség polgári és politikai jogokra nézve, tehát körülbelül francia minta szerint, a másodiknak szabadság és egyenlőség de csak polgári tekintetben, egyenlőség a törvény előtt, az ingatlan birtoknak némi politikai jogokat fentartván, mint azt Angliában láthatjuk. Ezen meggyőződésemet pár év előtt már egyszer kimondám 's ennek a liberalis részről ellen mondtak. Nem hiszik tehát, hogy az egyenlőség elve nagyobb mértékben áthatotta a francia nemzeti életet mint az angolt? Vessenek csak egy pillantást Franciaország hierarchia- és aristocratiaja politikai előjogaira. Nincsenek é azok valódi értékükből pusztán névelti értékre leszállitva, álladalmi tekintetben értem. Az angol felsőházban örökös lordok és püspökök ülnek, képviselői roppant ingatlan javaknak 's a törvényhozásba nem csekély sullyal folyának be. Párisban örökös pairek nem léteznek, a pairházban a felsőbb papság és nemesség épen nem képviseltetik, hanem a nemzet értelmisége; ülnek ott hercegek és grófok is igen, de professorok, tudósok és költők szintugy, sőt a papság és nemesség mint olyan a képviseléstől, tehát törvényhozásból ki van zárva, általában semmi előjogokkal nem bírván. De térjünk politikai pártainkhoz. Azok ellentétben állanak nemcsak egymásközt, hanem a kormánnyal is. És itt mutatkozik nemesak a cél, hanem az eszközök különbsége is. A liberalis párt a kormányban a pozitív jogoknak, a status-quotának, fentartóját látván, természetesen nem a legnagyobb bizodalommal viseltetik iránta, épen ez oknál fogva ellenben annál nagyobbab a conservatív, jóllehet mindkettő azon ráfogás ellen szabadkozik, mintha az első iránta végtelen bizodalmatlansággal, a második végtelen bizodalommal viseltetnék, mindketten, így nyilatkoznak, annyiban ellenzeni vagy pártolni fogják a kormány lépéseit, a mennyiben törvényes vagy törvényellenes uton találandják. Phrasisban tehát e pontra nézve egyeznének, de az csak pusztán szó, melyet a tett azonnal megczáfol. Vegyük a kormány legújabb rendeleteit sinormértékül. Ezeket a conservatív párt alkotványosoknak tartja, a liberalis nem.

Ime ha különböző szempontokból nézzük a tárgyakat, még magok a tények is másképp ötlenek szemünkbe 's azokat különbözőleg magyarázzuk. Természetesen! minden hegy vagy akármedly más tárgy, a golyót kivéve, oldalai minden pontjáról tekintve más meg más, sőt másképen tűnik elő a lúrlól, másképen felülről tekintve. És nem furcsa é, ha azután minden különböző állásponton levő néző, a maga nézetét egyedül helyesnek 's a hegy egyedül igazi képeinek hirdeti! De legyen ez akárhogy, a felhozott tényekből legalább annyi világos, hogy liberalisaink, vagy az ugynevezett ellenzék bizodalma a kormány iránt, minden nyilatkozatai ellenére, szerfölött gyöngé lábón áll és gyarló, sőt a régi Pesti Hirlapnak azon hirre kapott phrasisa: „veletek és általatok ha úgy tetszik, nélkülötek és ellenetek ha kell“ úgy látszik még most is nemcsak a conservativekkel, hanem a kormánnyal szemközt is, elve; a conservativek ellenben bizván a kormány loyaltásában a napi renden levő kérdéseket vele karöltve akarják feloldani, átlátván, mikép törvényhozási uton, a kormány beléegyezése nélkül, boldogulni 's haladni úgy sem lehet. Hogy azonban ezen párt minden függetlenségét feláldozza, mely nélkül, hogy a kormány feltétlen eszközének tekintendő, ezt mint már érintők, maga is tagadja, a kormány pártfogását alkotmányos törvényes utra szorítván. Mind ezeken kívül van még egy pont, mely pártaink különbségét egymástól a kormánnyal szemközt elhatározza 's ez azon k a p o e s, mely hazánkat a k ö z b i r o d a l o m m a l öszszeköti. A conservative párt ezen kapcsot sértetlenül akarja fentartani, az ellenzék nem fél annyira tágitásától, mint hazánk törvényhozási 's administratív függetlenségének gyöngítésétől. Jus publicumunk ingadozó lábón állván, itt a pártoknak szabad tér nyitattik különböző felfogásra, lehetnek egyedek, kik hazánknak, mint az egész birodalom részének némi tekintetben tartományi viszonyt tulajdonítanak, vannak ellenben ellenzékiek, kik e viszonyt nagyobb függetlenségben gondolják.

Társulati téren a pártok ellentéte még ki nem fejlődött. Itt még egészen kezdetnél vagyunk, teljesen eszményi téren, az eszmének és szónak, mint Hegel, mindenható erőt tulajdonítván; mert eddigelé az volt hazafi 's a haladás igazi apostola, ki indítványt indítványra halmozott, tervet terv után koholt, nem sokat bibelődvén a létesítés lehetőségével, a szükséges pénzzel, szóval a létesítés gyakorlati feltételeivel. Becsületen hazafinak, úgy hittük, mindenben kezdet kell fogni, mindent megpróbálni, bár sikerüljön a dolog, bár ne. Illy korlátlan haladás társulati téren azonban természetesen végtelen gyakorlati ismertetet és ügyeséget 's kimeríthetlen pénztököket föltételez, tehát kelleket, miket legnagyobb ellenségünk sem foghat ránk; nem esuda tehát, ha illy szertelenség mellett a tervkoholási szakot lassan lassan a tervbukási szak kezdi felváltogatni. Ez ellen a józanabbaknak már régen fel kellett volna szólani 's ellenmondani a létesíthetetlen, vagy inkább magát fenem tartható, holtan született egyesületek keletkezésének, mint pénz, idő és erő hiábavaló elfecséreltetésének. De ennyi jellemmel eddig egy felekezett sem bírt, csak Széchenyi Ist. gr. bátorzkodott a „tárgyak sorozásáról“, „logikai egymás utánról“ szólani, mit azonban a liberalis párt nagyon rossz néven vett 's addig veendő, míg a józanabbakat az impracticus tervek rendre bukása 's a pénznek hiábavaló elfecsérlése, tehát saját kárunk, a számító practicus hazafi 's a termékeny, áradó beszédű tervkoholó különbségéről kétségtelemné győzik meg. E nézetek alkalmazásáról azonban harmadik cikkünkben szölandunk. Z.

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

BÁCSBODROGMEGYEI KÖZGYÜLÉS. December 14dik napján főispáni elnöklet alatt megnyílt évnegyedes közgyűlésünket politikai szempontból tekintve méltán ősi szertartásos gyülekezethez mondhatjuk, miután a jelenpolitikai szélesedben az úgynevezett „korszerű“ indítványok fonalán egy tárgy sem került szönyegre, mely fölött szónoki daláskodással „éljents“ nyerhetek volna a vezérhősök. Első vitaügy leve a jankováci uradalom 's jobbágyok között fenforgó urbéri perben hozott 's fokozatos föllebbezés utján legfelsőbb helyeken is megvizsgált bírói ítéletek foganatosítása kísérletével nem ugyan tetleges de makrancz- és konoksággal párosult kitérgetési nemleges ellenállás megfenyítendésére érkezett k. udvari határozat, melyben visszatetszést nyervén a hely színén összeült fenytő törvényszéknek azon engedékenysége, hogy a királyi pecsét valósága feszegetését merő nép közül Bécsbe ő felségéhez indulandó választott követeknek a felsőbb szabályok ellenére szabadságot adva, részükre útlevél szölgáltatott ki, 's így a hivatali hitelesség szöntsége kétéstítetett, visszatetszést nyervén az is, hogy ezen fenytő törvényszékre a közpénztár-terhellettel igen számos bíró jelent meg; innét ezúttal bizonyos határozott számmal kiküldetés parancsolatván, az előirt szabály szerint a pártos-

kodó kolompasok elleni szörigu vizsgálat nyomán példás fenytés intézteni 's a végrehajtás foganatosítása minden törvényszerű módon a hely színére rendelt katonai karhatalom használatával is eszközöltetni rendeltetett,

Első szölt Z. J. th. ki nem törv.nek nyilvánítá a fenytő tvényszék kirendeltetését, részint mert ezen az uradalom és jobbágy között fenforgó vizsályok urbéri kihágásnak vétethetvén törvényleg, itt urbéri fenytésnek és kibecsülésnek szökség alkalmaztatni, r és z i n t pedig, mivel ez ügyben a végrehajtás mindeddig törvényszerűleg meg sem kezdett 's e szempontokból a fenytő törvényszék újabb kiküldetését keményen ellenzé. De esütörtöki ülésben napfényre került a hó pártolás csillagzata, a jankováci jobbágyág t. i. Z. J. th. urat ügyvédének vallá. Ellenben a fenytő törvényszék elnöke L. K. m. alispán a Jankovácson novemberben összeült fenytő törvényszék jegyzökönyve hitelesített sorai szerint kifejtvén, miként a bírói ítéletek iránti konok 's a törvényszék szöne előtt nyílt vakmerőséggel kijelentett engedetlenség épen talán a legveszélyesb ellen-szegülés akkor, midön egy olly hat-hét ezer lakosból álló község öszszeesküdten törekszik lerontani a törvény szöntességét, a közhatalomok méltóságát 's tekintélyét; annál inkább, mert a k. udvari határozatban is kimondva áll a törvényszék helyeslése 's annak hely színerei kirendeltetését törvényesnek 's elkerülhetlenül szökségesnek nyilvánítjá. S. J. th. azon nyilvánítást Z. J. thnak, hogy a végrehajtás még törvényszerűleg meg sem kezdett, ostromolva elmondá, mikép még 1843ik évbén a pernek felsőbb helyekről vizsáaküldetésével az uradalmi ügyész mint végrehajtó bíró a törvényes bizonyság, tisztí ügyész 's mérnök hozzájárulásával hely színén a végrehajtás foganatosításába kezdvén, a kirendelt jobbágyokat névszerint felhívá, azok egyik része a kimért földet elfogadni, másik része pedig megjelenni makacsodott, 's az épen Jankovácson müködő uriszek át határozá, hogy a végrehajtó bíró a törvényes bizonyság 's tisztí ügyész jelenlétében a mérnök által a tervkép szerint kimutatott földre egy karót, az illető jobbágy nevével megjelöltet, állítván, a törvényes bizonyság 's tisztí ügyész jelenlétében a községet 's illetőleg minden telkes jobbágyot. bíróikép intsen meg kimért földje elfogadására. Ezen eljárás is pontosan befejeztvén, a jankováci azonban ekkor is nyakasan el nem fogadásukat jelentvén, a törvényes bizonyságul jelen volt löszolgabíró a közgyűlésen karhatalmat kért és nyert, 's ezen foganatosítási kísérlet alkalmazkor ismételt makacsággal vonakodtak engedelmesskedni. E tény előterjesztésével pártolá másod alispán javaslatát. P. M. föügyész tisztí közrehatása jelenlétéből több pontot előadván a rossz hatást szölte makacs ellenkezés törvényes példás megtorlása eszméjéből is járult a másodalispáni javaslatához. Valamint M. K. szölgabíró a fenytő törvényszék alkalmazkor tett vizsgálatkor napfényre került fejlemények törvényszerű korlátozása 's elfojtatásának tekintetéből az alispán indítványára szavalt. Végre mélt. főispánur az előterjesztettekhez ez esemény fordulati közöljeles körülményezési észrevételeit kapcsolván 's a közhatalom rendíthetetlen fentartása miatt a legfensőbb rendelet fonalán is törvényesnek és szökségesnek jelentvén a fenytő törvényszéket, másod alispáni elnöklet alatt annak tagjait kinevezé. — Ezután a katonai karhatalom költségí terhének viselendése iránt elnök másod-alispánur hivatalos kérelmére érkezett k. intézvény tárgyalatott, ennek szabálypontjai figyelemmel hallgattatva észrevételes vitakozás támasztatott, hogy miután az első pont szerint a fensőbb k. rendeletek 's bírói ítéletek ellen makacsul szöglök fökezésére használandó katonai karhatalom költségí a kincstár viseli, jelen esetben is e teher arra hármlanék, e k. intézvény végszavaiban e költségí roppant teher mégis a makacs jobbágyokra háritatik, ez ellenmondás kiegyenlítése után is a költségvetés a jankovákra nehezült 's beszödetése el is rendelték. Így fejeztetett be két órai vitáskodás után e már három év óta számtalanszor szönyegen forgott sok oldalról végeredvényire nézve kandsággal lesett botránys ügy, 's mert gyözött a törvényi közhatalom, visszarertentő példa leend a jankováciak története, kik közül a főnökök különböző fokozati börtön 's pálczá-szenkövvel fenytettek.

Fölvétettek ezután a megyei levelezések: Krasznának a részek visszakapcsolatásáról hozott törvény végrehajtását sürgető körlevele, miután Bács pártolólág már ez ohajításban felirást intézett, tudomásul vétetett; Pozsony megyének Magyar- és Erdély testvérhon egygyölvadását tárgyzó körlevele, mert e nagyfontosságú kérdés egyedül országgyűlésen tárgyalhatató, az országgyűlési utasítás készítésére nevezendő választványhoz tétetett által. Vasnak a németek bevándorolhatása gátlására felhívó levele, mert az egy Magyarországgal szorosabb kapcsolatban 's műveltségí emelkedésére sok tekintetben ható befolyással kitünő nemzetet kíméletlenül

említ; de Bács anyagi magasulását 's gazdagulási emeltességét nagyban az ide települt esendes fáradhatlanul iparkodó németfaj segíté elő, vagy épen eszközlé is, nem pártolattott. — Pestmegyének a nádori ünnepe 's más készenlevő emlékpénzek érdekében köröztetett levele fonalán az uradalmak 's a KK. és RR. tekintélyesbeí szölgabíráink által felhívandók, hogy mind a megye részére nagyobb arany, mind tulajdon magukéra emlékül kívánhatandó háromféle érezből választható megrendelésében buzogjanak. — Néhai Horvát István könyvtárának e történeti szempontból nemzeti kincsnek megvételére buzdító nádori levél az országgyűlési utasítás készítésére nevezendő választványra bizatott. Pestváros körházában ápolandó megyebeliekre fordítandó költségnek közpénztárunkból visszatérítését szorgalmazó levelére visszairatít, hogy ámbár az emberiség méltánylata szempontjából a kívánat igazságosnak látszik, de miután a közpénztárra e teher ki nem rendelhetendő 's miéink a pestbelieknek ez emberbaráti szölgálatukat viszönozzák, a jegyzékí költségí megküldésével a kiadási öszszéget, mennyire az áptaknak itt vagyönértékük találtatik, behajtanjuk. — Bácsnak Baranyával Szekesónél leendő dunai rév által tervelt öszszekötése 's vízi közlekedés biztosbitása tárgyában kiküldött választvány pártoló javaslatát, miután a bajai uradalomhoz tartozó Bátormonostor kerületében kezdetnek a bácsi munkáltatás, 's az eljárások a herezegi ügyész ovását kijelenté, nyilatkozásra kiadatni 's ezen határozat Baranyamegyével is tudatni rendeltetett. Fontosb azonban Bácsmegyére azon m. k. helytartóságí k. intézvény hatása, melyszerint a postának mindennapi átjárhatása 's gyorsabb közlekedés eszközlendése tekintetéből a Baja és Bátoraszek közötti vonal megnyithatása iránt körülményes tudósítás kívánatik. E vonal törvényi tekintetben azért, mert a most Szeremle és Bata között létező rév-tulajdonosak bírtokjoga sérelem nélkül hagyatik, itt csak áttételi változás szökségettevén, kereskedelmi tekintetből, mert Baját alsó Magyarország gabnakereskedési egyik főpontját, Tolnemegegyével egyenesen, Baranyával a kövezett út irányához közel egybekötvén, sőt Pestmegyének alsó részét is e megyékhez esatolván a közlekedési gyorsabb 's hasznosb öszszekapcsolatást, eszközlé, végre bizottsági és kényelmi nézetből is, mert az átszállítás a nagy Dunán egy ponton intéztvén, a felügyelés és szölgálat öszpontosulva ellenöriztethetik, ennyi kitünő előnyvel 's kivált tulsullyal ajánlközvén, főmérnökünk jeles nyilatkozása által is pártoltan felküldetik. Szögyényi László ő nagymélt. alkanczellárra nevezetetését tudató k. intézvény örömmel fogadtatván, ennek ünnepeles nyilvánítása üdvözölé levélben megküldetni határozatott. 1847ik évi január 11ik napjától két hétig polgári fenytó 's urbéri törvényszék, február 8án kisgyűlés, polgári és fenytó törvényszék, martius 15ik napján közgyűlés leend. A hus ára 12 v. krron maradt.

ARADMEGYEI KÖZGYÜLÉS dec. 14n. Egy hétig támaszköznök szakadatlanul. Föisp. hites ur szomorú érzésse jelenté megyei pénztáraink vizsgálatkor tett tapasztalásit. Egyik alpénztárban 6682 fl 29 kr. hiányt fedezett föl. Csudálatos hogy e hiány több év óta szaporodván illy tetemes öszszégre, a hónapos beszállításokkor soha nem födözött fel. Ezen különös esudának csak azok tudának nevet kölesönözni, kik ez eset megszülemlésének tápot adni jónak látták; főispáni helyettes ur a hüthen kezelöt hivatalától fölfüggesztvén, javaira az öszszéget betáhláztatni, személye iránt pedig törvényszékí intézkedést ajánl. Ezután T. G. első alispán terjeszté elő évnegyedes jelentését követezőleg: Az aradi és zarándi járásban az egészségí nincs rendszeres állapotában, a halálozási esetek azonban nem jelentékesek. Ez évi adó lefiztetett, a régi maradványokból szinte 5090 pft. letisztáztatott. A gabnabeli szökség miatt aggodalom intézkedéseket tétete, egyébiránt gabonánk népünk számára elegendő, ha csak mesterséges uton nem fog ára felrugtatni. Jelentéstevő alispánur ohajtjá, hogy a földes urak munkaadással enyhítsék a szökölködök netalán bekövetkezendő inségét. A bátorlétet esökenésre hajlonak mondotta. A többi rablás közé a megye pécskai magtárában szöndéklott kirablás is tartozik, mely azonban tetleges ellenállás miatt sikerbe nem mehetett. A rabok száma 27el több mint mult év ezen szakaszán, a megye rabdolgoztató intézete pangó állapotban teng. Fájdalmas érzéssel jelenté: hogy G. S. t. b. és D. L. szölgabíró esöl alá került. Amaz tömegeket is kezelvén, komoly intézkedést ajánl tétetni. F. G. th. kívánta községenkintí kitudatását a gabonamennyiségnek, nehogy népünk is bekövetkezzék a más megyékben már fellünt inség. Mire főispáni helyettes ő miga kinyilatkozatá, miszerint a főbíráknak eziránt kellö utasítást adván, azok kimerítöleg tették jelentésöket. Megemlíté azon emberbaráti nemes tetteket: miszerint nádor ő fensége 50 ezer p. forintot tart készen munkára, Dietrich János th. kőbányai foglalkozással látja el munkásait, Bohus János th. pedig gabonát

juttat kölcsön. Melly nemes tetteket a' rr. kitörő „éljen” kiáltásokkal üdvözlének. B. A. bíró a' csőd alatt álló tisztviselőket hivatalaiktól felfüggesztetni indítványozván, felfüggesztésök elhatározatott. Egy fensőbb leirat egy aljegyző és alügyész rendszeresítését engedvén meg, aljegyzőnek Kádas Péter alügyésznek pedig Bíró Imre nevezettek ki.

Szögyény László ó exetiája üdvözlése iránt indítványzott tisztelgő felirat az ellenzék hosszúságos vitáji ellenére is meghatározatott. —

Szabolcs levele a' főispáni helyettesek törvényszéki elnökölhetése iránt egy napi keserű harc után nem pártoltatott, sőt főispáni helyetteseink elnökölhetési joga törvénybe gyökerezetnek jelentetett ki végzésleg. Pozsony körlevelét az unio tárgyában pártoljuk, valamint Krasznáét is a' vizsacsatoltatás tettegesítése végett. —

Majláth György országbíró ó excellentiájának a' fens. nádor meghagyatából kelt levelét Horvát István gyűjteménye megszerzése végett szinte pártoljuk, ugy Bars megyent is a' Roth szász pap költözhetési rendszere; valamint a' Korizmic féle réttöntözés tárgyában irottat is. Pártoljuk Verőcze felszólítását is a' flumei vasut iránt, diák szerkezete azonban sérelmül jegyzetett föl.

A' nádor ó fensége ötven éves ünnepélye emlékeül veretendő pénzeket mi is megrendelendjük. — Egyik táblabíránk kórházunk sanyaru kezelési rendszerét terjeszté elő. Megütközve hallgaták a' rr. azon körülményt, miszerint a' beteg rabok helyét asztalosok foglalák el s hogy a' tisztaságra ügyelés nincs elannyira, hogy egyik főbíró előadása szerint a' járásából kórházunkban volt adófizető egyszerűi ott léte után vissza többé nem kívánkozik. Ezen vizsgálások meggátolására s elintézésére küldöttség nevezetett ki. —

Ez jelentékes határozatink rajza. A' korszerű eszmék háttérbe szorítása ellenzékünkben új erőt látszott kölcsönzeni s viszsa foglalmi értelem fegyverével azon tért, mit a' kabatosokon gyakorlott korteskedés miatt ezuttal számítása ellenére elvesztett. Jövő közgyűlésünk martius 22-kére tüzetett. —

NYITRAMEGYE. Nyitramegyének 1846d. évi utolsó évnegyedes közgyűlése decemb. közepén tartott alispáni elnöklet alatt; főispán ur ó nmlga gyengélkedő egészségi állapota miatt jelen nem lehetvén. Elnökölő alispán ur évi hivatalos jelentésében avatott tollal rajzoló a' megye állapotát, melly, habár mindenben nem megnyugtató is, de még sem kétségbejítő; a' rr. hajlottak mind azt, mi jó és üdvös az év folytán a' megye közigazgatási életében történt, leginkább első alispán ur erélyességének tulajdonítani. Nemkülönbén meghatók valának a' jelentés zárszavai, mellyekben a' referens alispán ur nyiltan a' közvélemény utján kifejelett hazafias közszellemre mutatott, melly ns Nyitramegye rendzeit a' közelebb mult tisztujtás óta oly dícsérőleg jellemzi az egész ország színe előtt. Van Nyitrában közvélemény, van szilárd meggyőződésre alapult közszellem, s ezek azon tényezők, mikkel az alkotmányos kifejlés a' legbiztosabb jövedőt remélteti. Ezen jelentés kimerítő értelmének tulajdoníthatni még két határozatot, mellyek a' megye belételeire vonatkoznak, s mellyek egykor — nem maradván azok csupán irott malaszt — bőven termendik meg gyümölesüket: az t. i. hogy minden népiskolában a' magyar nyelv és urbér taníttassék, melly kettőre minden magyarországi adózónak főleg van szüksége; erre az illető járásbeli szolgabírák fognak felügyelni s az előmenetelről — vagy hanyatlásról koronként jelentést adandnak; és hogy a' nép az inség terhe alatt öszsze ne roskadjon, s legyen — ki az adót fizesse, a' ns rr. 24 ezer p. frtot vetettek ki a' nemességre, az országgyűlési költségek kulcsa szerint beszédendőt; oly értelemben mégis, hogy kinek tetszik, fizeti a' rá számított öszszeg, kinek pedig nem tetszik, világos — hogy az nem fizeti; egyébiránt ezen utolsó száma minél gyéreb leend a' lelkes Nyitrában.

Majd szóba hozatott az isméretes mosonyi vámkérdés; Nyitramegye rendei is aggodalmat látnak a' kormány ottani intézkedésiben, és sehogy sem egyeztetetik meg azt az alkotmányos nemzeti függelenességel. Magyarországnak vannak törvényei a' vámkelzésről, tartassanak meg azok: s ha netalán a' mostani kor kívánatnak nem felelnek meg, ott az országgyűlés, terjesztessék elő a' haj s bizonyos hogy a' haladási pályára lépett nemzet kormányával kezet fogni pillanatig sem késendik, ugy kívánván ezt saját szellemi és anyagi emelkedése. Mivel tehát ezen a' l k o t v á n y o s u t m e l l ő z t é v e l történt az intézkedés, szükségesnek látják a' rr. az ellen, mint véleményök szerint sérelmes ellen — felszólalni s határozatképp kimondani: mikép ók Mosonymegye rendei eljárását helyeslik s ezért törvényhatósági köszönetüket fejezik ki, felhíván a' nemes rendeket további éber órkódésre; ennélfogva a' törvénybe ütköző intézkedés miatt a' két fő-

kormányzékhez ovásukat meg is fogják k ü l d e n i s mennyiben ns N y i t r a m e g y e is határszéli megye, választványt nevezünk ki e' vámvizonyok megvizsgálása — s tisztába hozatala végett; s végre: ha a' felírásnak ohajtoti sikere nem lenne, ez esetben a' tárgyalat mosonyi történet az országgyűlési sérelmek lajstromába fog jegyzetelni, hogy hihetőleg requiescat in pace.

Továbbá hírlapok utján tudva levén a' kormány azon közelebbi intézkedése, miszerint ó is, mint dohánygyárnok és szivaráros lépett a' magyar ipartérre; ki sem veheti roszt néven, ha a' kormány mint földesur szintugy segít magán, a' mint legkönnyebbnek s legtanácsosnak gondolja. Azonban a' rr. másként vannak a' dolog iránt meggyőződve; a' kormány a' dohánygyártás és árulás által szerintök monopoliumra törekszik. — Nyitra rreidei t. i. azt hiszik, illy intézkedéshez nagy szólója van az országnak is, mert a' kincstári jövedelmek forrásai törvény által vannak kitzüve's értelmezve, e' törvényt pedig a' nemzet királyával alkotta. Azonfölül nem is hiszik a' rr., hogy ezen megindított dohánytraffika azon ezedvényt idézné elő, mit az illetők programkép emlegetnek, nem hiszik: hogy ez által a' magyar ipar emelkednék, virágoznék, hogy nagyobb olcsóság állna be a' dohányfogyasztásra nézve; sőt inkább — a' kormánygyárak nagyobb és terjedtebb erővel foghatván az üzlethez, lassanként gyöngébb versenyző társaikat sorraszorítják le a' térről, hova mint ujonezak nem rég léptek föl; s ekkor oly árt szabnának, minő nekik tetszik, s veszik és adják a' dohányt ugy, a' hogy érdeköknek leginkább kedvez. Ide jutván természetesi águnk egyik legjelentékesbike, többé semmi kétség a' felől: vajjon mi vagyunk é a' nyertesek? és nem más. A' természetnek egy piaczon egy vevővel leendő dolga, ezenkívül a' széles magyar földön nincsen számára vevő; a' fogyasztónak egyetlen eladó boltja leendő nyitva, s ezen kívül Magyarország tizenötezer helységiben nem sodornak számára szivart, ha csak maccaronit nem akar szivar helyett rágni; s illy körülmények mik egyebek, mint monopolium; melly a' természet a' hozzá kötendő kutató eljárás miatt további természetstől, vevőt a' fogyasztástól fogja viszszariasztani. — Illy czélhoz nemes Nyitramegyének a' hegyes és völgyesnek rendei segédkezeit nem hajlók nyujtani, hanem e' helyett határozottan kimondják, miként a' majd egybeülendő országgyűlésen követelik által mindenképen oda fognak munkálni, hogy a' dohánymonopolium behozatására czélzó intézkedések sikeretlenek maradjanak; addig is pedig, míg ez megtörténhetnék, felírást intéznek a' nm. helytartótanácsához, megkérve ezen kormányhatóságot az iránt, hogy tekintetbe véve ez ország ipara fejlőd állapotát, nemkülönbén a' nemzeti élet önálló mozgalmát biztosító törvényeket bírja rá a' birodalmi kamra kormányát ezen antipathiát támasztó rendelkezés megszüntetésére.

A' törvényhatósági levelezések közt olvastattak: Vasme gyének a' svábbevándorlás korlátoztatását sürgető körirata, melly nemzetiségünket fenyegeti. A' lelkes megyének aggodalmai Nyitrában is viszhangra találtak. — Horvát István jeles történettudósnak könyvtárának 80ezreni megvételét ajánló nádori levél szinte jó kedélyben találá a' rendeket, s megígérték, hogy azon öszszeg megajánlásához országgyűlésen járulandnak.

Ennyiből áll mind az, mi e' gyűlésen érdekesh volt.

TRENCSENYMEGYE 1846ki utolsó évnegyedes közgyűlése mult hó 9én nyitattott meg főispáni elnöklet alatt. Rövid megnyitó beszéd után — melly öszszesen is a' rr. üdvözléséből s higgadságra felhivatásukból állott, az időközben tartott kisgyűlések jegyzőkönyvei hitelesítették. Ezekből értésökre jutott a' rendeknek, miként azon kívánatuk, hogy a' napi inség terhe alatt küzdő felsőbb vidékre szándokolt két század gyalog katonaság beszállásztatása e' szük időben ne foganatosíttassék, legfelsőbb helyen nem fogadtathatott el, hanem az elrendeltetett; de ugy, hogy az egész szállásozási s élelmezési költséget a' k. kincstár viselendi. Ezen méltányos ajánlat alkalmat nyujtott arra, hogy a' rr. ó felségét az iránt is alázatosan megkérjék, miszerint a' már betelepített lovasság — a' népnek szemmel látható inséges állapota miatt szinte kincstári költségen láttassék el.

E' tárgy befejezte után azon helytartósági intézvény olvastattott, mellyben a' rr. tudósíttatnak arról, miszerint megyéjükben eddig működött kir. biztos Péchy Imre ó mlg. zagrámegyei valóságos főispánna nevezetvén ki, biztos helyére Németh János a' pozsonyi első bíróságu váltótörvényszék elnöke küldetett ki. A' rr. volt biztosuk főispánna lett kineveztetését tudomásul vevék, ellenben az új biztos üdvözlésére első alispáni vezérlet alatt számos tagból álló küldöttség nevezetett ki, azon remény kifejezése mellett, hogy ónsgának köszöven ismért erélyessége a' vizsgálatot minélelőbb bevégezvén a' megyét normalis állapotába viszszahelyezendi. A' remény éltető valami, s ha teljesül: szent a' dolog. Ugyane' tárggyal együtt olvastott

Péchy Imre ó mlgának is bucsuzó levele, mit a' rr. meghallgattak s promemória levéltárba tétettek.

Majd hangos applausussal olvastott másod főkan-czellár levele, mellyet a' rendekhez üdvözlő feliratukra válaszképen írt ó nmlga, ez öröm s tisztelettel tudomásul vettett; s nyomban utána azon intézvényre, mellyben Szögyényi László ó mlgának másod kancellárrá lett kineveztetése adatik tudtokul a' rendeknek, szinte örvendező nyilatkozás deliberalatott.

Tárgyalás alá jött országbíró ó exlja által körzésbe bocsátott azon nádori levél, mellyben Horvát István egyetemi magyar nyelvtanító és híres történetbuvárunk hátrahagyott gazdag könyvtára a' megboldogultnak örökösítől 80 ezer p. frton megvételni javasoltatik. Nemes Trencseny-megye e' felhívást pártolási készséggel fogadá ugyan, nehogy azonban elhamarkodás miatt vádoltathassék, aztán illyen tudományos dologhoz csak érett megfontolás után lehetvén szólni: egyik tudós táblabírójoknak N. F. nek adák ki a' szönyegen forgó levelet, hogy ó mondja meg, hogy hát a' rendek mit mondjanak reá?

A' scontro-tárgyalás után ismét az inség és éhség került szönyegre. Trencsenyben a' népnek nincs mit ennie, s e' miatt éhen hal a' magyar Canaan szeme láttára, benn ennek dús földén. Szomorú, de mégis ugy van. A' ns megye első alispánja megszánva a' szenvedő ezreket, de felügyelői hivatalának is eleget téve, egy fáradságos körutazást tett, bebekopogtatván a' megye tehetősb földesurainál — ezeket a' népesség elhárítására fordítandó adakozásra buzdítván; s emberbaráti fáradsalmi nem lőnek sükertelenek, mert — például Ullmann Móricz 4000 p. frt kölcsönadásra ajánkozott 4 frtos kamat mellett, sőt, mennyiben e' szerződés solemnisatióját máskorra halasztotta — alispán ur azt is érinté, mikép a' derék tózsér a' kamatotkat is elengedendi. Éljen! Bécsben E. Gy. gróf nem bocsátkozhatott az embertársai ügyében fáradozó alispánnal szóba, neje betegsége miatt. Báró S. főtitviselője is aként nyilatkozott, hogy dűsgazdag főnöke szinte kiteend magáért nem sokára. Fogja is az isten éltetni. Mivel pedig még mindezkeves a' tenger szükség enyhítésére, egy igen érdemes tisztviselő indítványozá: hogy a' nemesség ezen czélra adóztassa meg magát, hisz most ugy sem kell subsidiumot fizetni, tehát annál könnyebben megbírjuk. A' megajánlandó öszszeg az országgyűlési költségek kulcsa szerint lehetne kivetni és behajtani. Azonban ezen szavak igen értelmesen levén kimondva, — az urodalmak iránti kíméletből, minthogy ezek képviselői nem voltak felhatalmazva, ez ügy elhalasztatott a' január 5ki közgyűlésre, melly csupán e' végett fog öszszehívatni. Ezen gyűlésen nem voltak kortesek, s ez némellyeknek mintha viszszatetszett volna, s azért az ónadóztatás meghatározására külön közgyűlés kell, mié? Azt ugyan ók tudják, de mi elmondandjuk.

A' gyűlés másod napján örvendező felirat határozatott országunk nádora ó fenségéhez, mellyben a' rendeknek azon való ószinte örömiük fejeztessék ki, mi lelkükön előmlött a' kedves hírre, hogy a' drága élet ismét hajjon kívül áll. (Vajha ezen öröm alapját későbbi aggodalmas fordulatok meg ne zavarták volna!) Nemkülönbén szívesen hallák a' rendek primás ó hgsége, és nyitrai megyés püspök ó mlg. leveleiből, miszerint a' tervezett trencsenyegyei magtár megállapításához a' két egyh. méltóság fejjenként 200 pfttal járulni akar. A' pénztár s adószedés köréből értésül adatott: hogy a' megyének f. évi házi pénztára 59,345 frtot tett, a' jövő évi pedig 61,945re fog emelkedni. A' jövő évi közmunkák öszszége igás napokban nyolczvan ezer, gyalog napokban hetven ezret teend. A' hús ára a' népesebb állomásokon egy krajczárral felemeltetett. Jövő évi első közgyűlése a' megyének apr. 12kére, törvényszéke pedig febr. 24ére tüzetvén ki, a' gyűlés eloszlott.

HORVÁTOSZÁGI DOLGOK. Mult év és hó 17kén gyűltek öszsze ns Körös megye rendei főispáni helyettesi elnöklet alatt évnegyedes közgyűlésre; midőn is rövid elnöki beszéd után a' megye belételeire vonatkozó tárgyak vétettek tanácskozás alá. Ezek közt első helyen a' közadózás kérdése, mellynek öszszegét ez évre a' rr. 42,529 frt 19 1/2 kiban állapíták meg; a' részletek s egyes adózókra leendő öszszegek kivetési kulcsa az e' tárgyban kinevezett bizottság által fog elkészítettni, s még e' gyűlés alatt előterjesztetni.

Ezen adóöszszeg mennyiségét a' körös megyei adózók számához arányosítva, az nem épen terhesnek találattik, mert hol 30 □ mfdön 68 ezer lakos, két m város, és 298 helységben egy évre 42 ezer forinttal járul a' köz-haza és saját szükségük pénztárához, ott adózás terheségéről méltó panasz nem tétethetik: ha mindazáltal e' calculusból nem felejtjük ki a' két sz. kir. várost, s a' megye kiterjedésének nagyobb részét tevő allodialis és pusztai adómentes birtokokat s emberszerető tekintet vetünk Körös megye földének sok helyiüti terméketlenségére, népe szegénység-

gére: akkor igen is a főnebb megnyugtónak talált adó-összeget oly nyomasztónak tapasztaladjuk, mely a folyvást nélkülöző körösi népet aggasztó jövőnek viszi elibe. Valahányszor meggyünkben ily adó-kivetéssel találkozunk mind annyiszor lelkünk fájdalmasan fogódik el, hogy annyiféle nép és nemzetek közt csupán a magyarnak kell ez eresztenő arra, hogy eddigi adó-rendszerének igaztalanságáról meggyőződjük s annak új elv-alapon történendő felosztásáról komolyabban gondolkodjunk. Csak hogy e gondolkodás is ma már ismét ellérni kezd azon ösvényről, hova ezen évtized elején a civilisatio vezeté.

Az első alispán által az 1844:9. t. cz. értelmében kidolgozott tervezete az idej közmunkáknak miként — s hova fordíttatásáról? közhelyesséssel fogadtatván közgyűlési határozattá vált. — E' tervről — nem lévén felőle bővebb ismertetünk, nem szólhatunk; de hogy országunkban tán az újabb intézkedések egyikében sem találhatni több s panaszosabb visszaélést, mint a váltói eljárást, s a közmunkákat rendszeresítő törvényekben, ez — a minden oldalról hallható elégtelenség nyilatkozatiból kétségtelen; azért igen czél- és korszerűleg cselekednének azon tisztelt polgárok, kik a haza szent ügyét szívükön hordozván nemcsak egyes jeles intézkedéseit halmozzák dicsőretekkel, hanem tiszta kézzel nyulnak az elburjányzott hibák kimutatásához is: ha — mondjuk — ily jelesek az időségi sajtó útján mindazon hiány és visszaélések felderítésére fordítanak avatott figyelmeket, melyek kiváltkép a közmunkákról szóló törvény hiányos szerkezetéből erednek. Országgyűlés előkészítésében állunk már; a honatyák üdvös reformhoz csak úgy foghatunk, ha az ország minden részéből birandnak adatokkal e' — vagy ama kérdés jó vagy hiányos léteiről. Ezen adatok legezészerűbb, s terjedelmesebb közlőre az időségi sajtó; ide hát urak, kik hivatást éreztek magatokban hazátnak nemcsak czifra szóval, vagy emberes kivánattal — hanem tettel is szolgálni! A' pusztá szavak ideje lejárt, s a' cselekvés kora lépett helyére; amabban nyilvánosság kívántatott, ez másutt nem is történhetik. Szép dolog ám egy országnak elmondani az igazat, nem különben szép egy ország előtt hideg nyugalommal meghallgatni, midőn nekünk mondatik el az igazság. Tölra tehát urak, az értelmiség fegyverével mondjuk el az országgyűlésnek: hogy a' közmunkákról szóló törvény, mely a népen könnyíteni segítini akar javítandó először m e r t — másodsor; m e r t s'tb.

Előfordult a' nm. helytartó tanácsnak is egy intézvénye, melyben kívánja, hogy az urbéri telkeken lakó nemesség rendes uri szolgálatokra szoríttassék. E' kívánatot a' rendek egészen a' kor szelleméből erednek vevék; elismerik ok, hogy mindenütt és mindenben csak szegény parasztránczizgálni bizony sem nem lovagias, sem nem igazságos; sőt illő: hogy ki mily arányban részesül a' haza kedvezésiben, azon arányban viselje annak terheit is. Igen ám! ezen szent elv igazságát hiszik és vallják ns Körös megye rendei is, de — mennyiben ok alkotmányos ország törvényhatósága, melynek még a' legjobbat sem szabad elfogadni, mihelyt az a' törvényhozás mellőztével csak egyik fél által ajánlatik s mely épen ezért — kegyelemszint viselven, miként adatott, úgy el is vétethetik: az érintett intézvényt — nem alapulván az törvényen, nem fogadják el, azonban igyekezni fognak, hogy ez érdemben kimerítő törvény alkottassék maga útján. Körös megye rendeit a' loyaltás e' terén csak üdvözölhetni.

Szönyegre hozatott még egy intézvénye a' nm. kormányzéknek, melyben a' rendeknek parancsképen meghagyja: hogy kebelbeli bármí rendű és rangú lakosai vezetékneveiket az ősi származék szerint írják. Ez kényes tárgy Körös megyében, elmondjuk: miért?

A' mint Magyarország nyelvének diplomatikai elismerését saját territoriumán sürgeté, s azt törvényben létesíté is; a' horvátok — némely tulbuzgó apostolok prédikálása következtében e' magyar buzgalmat oda magyarázták: miszerint az egyenesen a' horvát nemzetiség elliprására czélozna; az igaztási thema számos kidolgozóra talált, s még több követőre, kik észre sem vevék, hogy mig ok az állítólag veszélyben forgó horvát nemzetiség védelmére kelnek, az alatt nem tesznek egyebet az ügyes!! vezérek zászlója alatt, mint támogatják a' Horvátországban provinciaiis jogokkal nem bíró illyrismust, s kiküszöbölük saját ősi horvát nyelvüket. A' buzgóság általános lön a' három megyében, és a' Száva partjain; ha kinek magyar kiejtésű neve volt, például F a r k a s, vagy más, az esupa ellenszenvből önkarat és hatalomból ily kifejezésre változtatá azt. Ily névváltoztatások ma, midőn a' pástortobot, s az ősi jnsurgens - kardot az ipar eszközei, s a' kereskedés szerény igényei válták fel, több bonyolulást okozhatnak, miket a' felügyelő kormányának elhárítani mindenesetre tisztében áll. Ezt tevő a' nm. helytartó tanács főnebbi intézvényében; de az Körös vm. rendeinek nem tetszven sérelmül jegyzék fel a' legközelebb tartománygyűlésre, mert ok az által nemzeti

irodalmokat s általában nemzetiségüket látják fenyegetettni. E' motivumra — ha törvényhatósággal nem állnánk szemközt, mely még tévedéseiben is tisztelettel kísérendő, azt mondanók: risum teneatis!

Precsecz helységben a' püspöki praedialisták és urbéresek közt birtok-feletti villongás támadván, ez ügyben legfensőbb helyről felvilágosító válasz kéretik. Ez megtétni rendeltetett, de még is oly értelemben, mely a' pártszakadás s elkülönbségből eredt ellenszenv sehogy sem képes eltakarni. Két zágrábmegyei tisztviselő, mint a' nevezett helység praedialistái ó fségének a' kép fognak a' fölterjesztésben följelentetni, mint esend és rendbontók, nyugalom-zavarók s engedetlenek s'tb. Meg kell jegyezni: hogy ezen két egyed a' zágrábi oppositio tagja. Pedig valakit legfensőbb helyen ily hibákról vádolni tán csak akkor lenne rendén, midőn az ellenök felterjesztett vád a' dologba semmi befolyással nem bíró részrehajlatlan bíróság által vizsgáltatván meg olyanoknak találtattak; mi a' fenforgó kérdésben nem így volt, s azért nem is helyeslehető.

Első alispánnak a' népiskolákról tett jelentése s ezek felállításáról szóló bizottsági munkálat, melyet 150 számunk ismértete, méltánnyal fogadtatván, egyszersmind a' nm. helytartó tanács meg fog kéretni, hogy Körös megye kebelben néptanítókat képező intézetet állíttatni méltóztassék.

Az ujan kinezett zágrábmegyei főispán üdvözlésére első alispáni vezérlet alatt küldöttség nevezetett ki. Ezután több rendbeli tisztí helyettesítés s táblabíró-kinevezés után a' gyűlés eloszlott.

A r v á b ó l. — Az árvai ügyefogyott szegénység fölsegelésére hegyült könyör segélyösszegek s egyéb adakozványok kezeléséről e' lap hasábjain közölt inségügyi állandó választvány számoló jelentése fonalán szives érzettel említenünk kell, hogy thuróc-megyei Crausz Emília és Ernesztina kisasszonyok szerencsétlen adózóink részére emberbaráti nemes részvétellel 33 váltó forintot 35 krt. megajánlottak. Fogadják tehát a' szenvedő emberiség nevében szives köszönetünket. Lamos Eduárd az állandó választvány jegyzője.

ERDELYI ÜGYEK. *) Sz. Udvarhely város következő szellemben utasította követeit: 1) az urbért illetőleg: mindkét követ minden tárgyan nyilatkozzék. Az urbért előleg tárgyalják, de csak az adótervvel együtt terjeszték föl s mig tetteleg meg nem lesz engedve az adómenyiség meghatározása, addig az urbéri czikkek hitelesítésébe s kihirdetésébe ne boesátkozzanak. Az urb. helyett a' szabad egyezkedést ne pártolják. A' kényszerített megváltásnak földdeli fajtát ne pártolják; a' pénzleltéhez szólhatnak. A' képzeti mérték szerinti urbért ne pártolják. Az urbértől az urbéri és majorsági földeknek szabályoztatását ne választassák el. A' székelyföldön is helye van az urbérnek. Egyebekben pártolják az országos választványtervezte urbéri czikkeket, néhány aprólékos módosítással. Azon véleményhez, hogy a' székelyföldnek más urbér kelene, mint a' magyarnak, ne járuljanak; mert egyfelől a' föld menyiségére nézve elég változékonny lépcsőzete van az országos tervnek; másfelől ideje már, hogy egyebekben e' sokféle érdektől rongált honnak egy törvénye legyen, mely ha nem egyenlő menyiségű is, de egyenlő színű mindkét Magyarhonban, s egy nagy testté fúzi össze azon rendet, melynek érdekét felkarolja. A' helység határán hány osztályú földek legyenek? azt a' birtokosok s urbéresek véleményének kihallgatása után, a' szabályozó bíróság döntend el, de 3nál kevesebb s hatnál több osztályt nem állíthat fel. A' népiskola és néptanító számára ott is, hol közhelyek nincsenek, tartozzanak a' birtokosok félholdnyi telket, a' falu mellett kertészet-tanításra legalább is két holdat s hol közhely van, 4 holdat is kiszakasztani, a' néptanítónak jövedelmezendőt, s végre künn a' határon is tartozzanak egy egész telek legfensőbb menyiségű állományát, a' falu által művelendőt, s a' magát magyarnak valló néptanítónak jövedelmezendőt kiszakasztani; ez állományt ott is, hol közhelyek nincsenek. Hol több vallás, s azoknak külön mesterei vannak, ha megegyezhetnek, hogy egyik fi, másik lány-iskolát vagy egyik alsóbb, másik felsőbb fokú iskolát, saját házánál vagy egyebütt szállásolándót tartson, ekkor a' jövedelmekből osztozzanak egyaránt. Népiskola a' falusi fi- és lánygyermek, 5 — 12 éves kornak, tartoznak feljárni valláskülönbség nélkül, a' vallást mindenkinek saját papja tanítván. A' közlegelőből egész telki illetőséget csak úgy kapjanak a' papok, ha híveik gyermekeit vallásra ok tanítják; különben csak fölilletőséget. Ellenben a' mestereknek, az őket illető féltelki közlegelőn fölül, a' néptanítóságért egész telki illetőség adandó, melyben meg fognak osztozni, ha együtt tartatnak közös népiskolát. Vala-

*) E' czikkel egész terjedelmében — az E. II után közöljük, mint mely az erd. törvényhatóságok követutasítási közt legkitünőbbnek — s a' kor kívánatának leginkább megfelelőnek látszik, Szerk.

mint székelyföldön szabad a' halászás és vadászás mindenkinek, úgy legyen szabad egyebütt is, mely szabadság tetteleg most is létezik. A' tized csak a' földek feléből járván, a' földek jövedelmének csak 20adát kell megváltani. Ha a' tized ingyen elengedését indítványoznák, pártolják. Indítványozzák, hogy a' tizedet és annak a' kincstárba menő díját akár egészben, akár részben k i s d e d o v ó d á k r a, n é p i s k o l á k r a fordítsák, de csak olyanokra, melyekben az oktatás magyar nyelven foly s melyekben, ha nem tudnak is a' kezdők magyarul, de a' felsőbb osztályok magyarul tanulnak s beszélnek. Az apórbó urbéri adóztatásokért javasolt díj iskolákra fordítandó; s ha e' nézet elesnék, azon adóztatások teljes megszüntetésére munkáljanak; magyarázzák meg, hogy az iskolákra adakozástól nincs miért megijedni a' nemességnek, mert szép jövedelem mellé derék néptanítókat kapván, gyermekeik otthon, saját szemek előtt csekély költséggel sokáig tanulhatnak, s ha jól kezdhetik, könnyebben jól is végzendik. Hogy az urbért szabályozó bíróságnak s urbéri törvényszékeknek n e m n e m e s e k is lehessenek tagjai, a' polgárok közgyűlése nem fogadta el.

2) A' katoná-célelmezés és szállásolás tárgyában pártolják az országos választványjavaslotta t. czikkeket következő eltéréssel: a' 250 ezer pengőlt váltásági összeg igen sok, e' helyett pártolják a' külön véleményét. S ha a' váltáság most el lesz fogadva, ajánljanak kevesebbet az 1793ban munkálkodott országos választványénál, t. i. 121 ezer p. forintot. Az utalványok magyarul legyenek. Az ország középpontjából, t. i. Kolozsvárról indulólag legyenek a' mérőföldek kövekkel jelölve. Határozza meg törvény: minő polgári tiszteket, s mily esetekben illet ingyen előfogat. Törvény alkotandó: mennyi katonát tartozik az ország tartani és szállásolni?

3) Az a' d ó körül a' kebelbeli bizottság következőket javasol: pártolják az országos választvány javaslatát, azonban mig chez fognának, sürgessenek feliratot, melyben ki legyen fejezve, hogy a' mostani adózásnak mind rendszere mind váltóban, mind pengőbeni mennyisége által az ország törvényei sértve vannak, főként az által, hogy az adó menyiségének meghatározásától s egymás közötti felosztásától el vannak rekesztve az ország rendei s nyilvánítsák azt is, hogy e' sérelmet országosi fogják. Azon módosítások, melyekben a' bizottság az országos választvány javaslatától eltér, következők: hogy a' helységeknek saját adómenyiségök kisebbitésében kevesebb érdekök legyen, a' szomszéd faluk tartozzanak egymásra ellenőrködni. A' követek szólítsák fel az ország rendeit, hogy, ha tudnak, még ennél is jobb módot gondoljanak ki a' végre, hogy a' faluk adómenyiségüket átlutakon ne kisebbithelessék. A' házi adóról azon czikk, miszerint a' városok magok fizetik országgyűlési követeiket, aggodalomba ejtette a' bizottságot, nehogy e' miatt sok város remondván szózatáról, az erdélyi országgyűlésen különben is gyér képviselőség még inkább meggyérüljön. A' városokon a' kebeli költségekre kirovás a' polgárok közgyűlésében, nem pedig a' tanács és választott közönség által történjék. A' házi adószedő, ha minden évben fel nem szedi a' háziadót, év végén tul, megyéken a' főtisztek, városokon a' főbírák az adószedő fizetéséből és vagyonából vegyék fel. S ha ezek is elhanyagolnák, a' kormányzék az ő fizetésükből s vagyonukból tegyen eleget, viszkeresetök lévén a' főtiszteknek és főbíráknak az adószedőkön. Minden új év kezdetén tartandó közgyűlésen tartozik a' házi adótárnok a' hátralékok jegyzékét felolvasni s neki miután maga az adótárnok eleget tett, csak oly hátralék iránt lehet viszkeresete, melyet a' közgyűlésre beadott. Ha a' bíró az adórovó gyűlésre a' városnak, falunak minden lakóit meg nem hívja, az adókirovás érvénytelen, s az adóíró-biztos fizetése semmi legyen. A' görög nem egyesült papok, tanárok és mesterek, és zsidó rabbik semmi adót ne fizessenek fejkőtől addig, míg más vallások papjai, tanárai s mesterei nem fizetnek. A' keréket, minthogy honunkban ezek előállítását jutalmakkal is eszközölni kellene, kétszeres adóval ne terheljék, sőt ha lehet, egyszerű adó alól is mentesítsék. A' szeszgyárakat s vízimalmokat kivéve, minden egyéb gyár megindulástól számítva 6 évig adómentes legyen. — Hol az országos bizottság az eddigi adórendszerre hivatkozik, a' helyett mindazt, mi a' régiből elfogadható, írják a' jelen rendszerbe. A' művészeket, u. m. képirókat, képfaragókat, metszőket, rajz- és szépírókat, nyelv- és testgyakorlási mestereket ne terheljék adóval.

TÁRSULATI ÉLET.

I p a r m ű t á r. Ujlag figyelmeztetnek az iparműtárl alapítványjegyek birtokosai, mikint f. hónap 17kén délutáni 4 órakor az iparegyesület szállásán (ujvilág-utcai Ilkeyházban) iparműtári közgyűlés fog tartatni. Tárgyai a' közgyűlésnek következők lesznek: annak meghatározása, hogy az iparműtári nyereségy — és törlesztési eredvényhez képest mennyi alapítványi jegy törlesztessék el? — Továb-

bá tárgyalás alá jövend a mostani jegyek helyett újak kibocsátatása; végül az intézeti ügyvitel és szerkezet körül a bizottság által előterjesztendő javaslat. Január 8-ikán 1847. C s a n á d y, jegyző.

BUDAPESTI NAPLÓ.

Mult szombat éjjel a fővárosi iparúzó nagyszerű látványosságával tisztelték meg közszeretben álló két alispánokat. Egy tagja e szerény osztálynak igen értelmes szónoklatot tartott a tisztelt férfiakhoz, kiknek buzgó közremunkálása erőlyesen fogja siettetni az iparúzó osztálynak a székek által rájuk rakott bilincseiből leendő megváltását. Vajha remények kivételéknél lennének a remények közül és teljesülnének a vajha a helyett, hogy magyar köntösbe öltöző polgárokkal szaporodunk, szaporodnánk magyar szívvel magyar érdekekért hevülő hontiakkal inkább!

Mint hogy a szélsőségek egymást érik, beszéljünk e kedves hír után a mult pénteken színpadra került „Férjszélidőtörölő” Gyöngyösi színpadi szerkezet, pompás characterek, világszerű életphilosophia, eredetiség az eszmék létesítésében, meglepő fordulatok, művészi összeállítás, hatályos párbeszédek, átszöve a legremekesebb eszméirágokkal s a legtalpraesettebb elmeszések gyöngyével, mind ezen itt elősorolt szép dolgok együl egyig hiányoztak a szerethez méltó műben. Bátran elmondhatni róla, hogy classicus, mert meguntatta a közönséget, mely is csak várta, csak várta: h. mikor kezdődik már a vigjáték, (mert vólnak kellett volna lennie) s alig akarta hinn, hogy már vége van, mikor a harmadik felvonást is eltakarta a legördült függöny az illetők szeméi, vagy mit mondok? Ásitási elől. Ugy kellett a zártszék-nyitogatónak majd mindenkit egyenként fölbresztetni és hazaküldeni, különben tán még most is ott ülnek, magokat a lámpásokat is csak az imádság őrizte, hogy el nem aludtak s a színpadok valamennyi ajtaji bedagadtak a darab hatásától, sem ki sem be nem lehet rajtuk keresztül hatolni. Hallatlan szerzője e remek színműnek valami Törkevi. H. lehetőleg álnév, de mely egy csapással bankrottá tett minden nevet mi trón kezdődik, még a túrógaluskát is. Novitius rhetor korában írhatta valamelyik budavárosi irnoknak másodrendű viceparasztája. Mások ugyan magasabb irodalmi capacitásokat emlegetnek, de minem szeretünk senkire is tollhegygyel mutatni....

Omnia jam flent, fieri quae posse negabam. Egy magyar költőt kirabolták! Már ez is eléggé mutatja a világ fordulandóságát. — Hogy a napszámotól ellopják a fűrészt, a koldustól a mankót, vagy bizonyos hölgylapból egy eredeti viccet, még ez mind meglehet; de hogy költőt rabolnak meg, magyar költőt! már ez túl megy a Cataractus által előszámolt bűnabsurditásokon is! — Az kép meglátogatott fiatal férfi azonban sarkalni kezdé a dolgot s ide s tova nyomára jött a szurkos kéz gazdájának, midőn az illetők részéről azon barátságos intésben részesült: hogy ha meg nem egyezkedik, hanem a dolgot még tovább uzi hajlja, majd egyszer azon veszi észre magát: hogy valamelyik utcaszegen agyondurrantják. Szép. Még ide s tova megérjük, hogy a gazemberek fognak statariumot tartani a becsületes emberek felett.

El nem tudtuk egy időig képzelni, mint lehetnek emberek Pestnek városában, kik széles utcán minden kaputos embernek kalapot emelnek, legyen az boldog vagy boldogtalan, kék kaputos vagy sárga kaputos.... Megmagyarázták nekünk ez állapot. Levén bizonyos hölgylap, mely képeket Párizsból, elménczéseket Londonból, munkatársakat Vestfáliából, előfizetőket az operentákból kap, ezen hölgylap tehát kiadá az ukázt minden segédjeinek és munkatársainak, kihordónak és javítókainak: hogy széles utcán széles jó kedvökben, a kinek csak szeméből kinézik, miszerint ez, ha nem most, de még valaha érdeműs lapok előfizetője leendhet, annak mélyseges alászolgáját csapni semmikép el nem mulasztják. És el nem mulasztják.

Mult vasárnap tartotta a nögyelet első táncvizalmát a redoutterekben. Nem dicsekedhetünk azon komorna-talentummal, miszerint a legfenköltebb másítól a legszerényebb czipőorrig mindenkinek öltönyminőségéről pontos szemlét bírunk adni, mint ezzel más valaki ugy is eleget dicsekszik; hanem azzal dicsekedhetünk, hogy a tánczrenden egyetlen egy csárdás sem volt kitéve. Kárpótlásul peise meg volt az tömve keringőkkel. Eltesse a magyarok Istene sokáig a rendező urat! Pedig bizony hűjába hunyjuk be szemünket, azért megvirad és a nap orára süt az aludni akarónak. A legzajosabb közkívánat volt végre is kénytelen kedvelt nemzeti tánczának az öt illető helyet kiostromlani s járta azt minden oly hévvel, oly lelkesültséggel, hogy kárpótlhatott belé eléggé a szeme ama nemzet el nem ismerőknek. Meddig fognak még a magyarnak saját házában saját fogadott fiait tubákat szórni szemé közé?!

A nemzetes fekete nap szörnyen javveszével és panaszkodik a Jelenkornak, (kit egész confidentiával csak amogy esutoraharapva, per Mihály ur tractál) hogy ő a mi compániánk tőrtentőképén és méltán trózik s kérve kéri: hogy ha már oly tisztán hangzó nevek, minőket programjában említi a Jelenkor, lesznek munkatársai (ez is új idea: neveket képzelné dolgozó társaknak) tehát hagyja meg nekünk: hogy ezentul tárgyainkat és személyeinket a művelt osztályból válogassuk; következésképp ő róla, t. i. a fekete napról többé ne értekezzünk. Sajnáljuk, gyomrunkból sajnáljuk édes fekete nap, hogy bele találtunk hágni önké terrenumába, de hisz előre megmondottuk, hogy sokat leszünk kénytelenek megszagolni, minék jószaga nincs s bizony higye el ön, csak a kényszerítő kötelesség vihet rá bennünket, hogy oly laphoz nyuljunk, mely cigárófüsttel stef. traktálja olvasóit, különben annyit még is megígérünk, hogy valahányszor a nemzetes-hez fogunk ezentul nyulni, nem mulasztandjuk el kezünkre keztyűt húzni, még pedig vastagot.

A nemzeti színházban egy valaki a parterren operngucker helyett telescopiomon szokja nézni a világot. Szép az a szép találmány! Egyik kezével egy szemét befogja, a perspectivát végig nyújtja szomszédja vállán s egész com-

moditással neki terpeszke ivo figyelmesen bámulja a bámulandókat. Quod fuit demonstrandum: egyik szemével is annyit lát az ember, mint mind a kettővel.

A gyűlésben, mint mondják, nagyszerű hangversenyek adtak. A napokban hírszerint egyikében ezen hangversenyeknek igen meglepő szépségű költeményt fog felolvasni egy álnévű szerző ily címmel: „a m... birkaakol”. Reményljük: hogy a közhasznú gyűlés iparkodni fog e szép költeményt lapok után a közönséggel hováhamarabb megismertetni. Szellemi működéseit a nélkül is oly mély titokba szokta rejteni: hogy szinte senki sem veszi észre.

Megjelent Szigligeti összes számúveiből a IV. füzet. Zách unokái. A nemzeti színházról 1516-ra kitűzött 100 arany pályadíjt nyert eredeti dráma. A szép költői eszmék, mikkel e mű telve van, eléggé ajánlják azt minden olvasni és a mellett élvezni szeretőknek, de ajánlja főleg azon eset: hogy a Honderű sok rosszat beszéltetett róla, mi ugy hiszszük, elég nagy dicséret.

AMERIKA. Pernambuco-ban néger özszeesküvés történt, melynek czélja volt nevezett várost független státusnak kinyilatkoztatni. A négerök egyesületet alapítottak, mely vallási szint viselt s melynek főnöke, egy creol-néger, az igazi megváltó érkezését hirdeté. Valódi czéljuk lázadás volt; Pernambuco-ból Haytít akartak csinálni s gyülekezeteik helyén nyilatkozványokat s ez utóbbi sziget fölzendítésére vonatkozó műveket találtak. Az özszeesküvés létesítése dec. 25-ikére volt határozva. Vezérök, kiknek atyja 1825-ben kivégeztetett, s a társulat legbefolyásusabb tagjai már elfogattak.

Az egyesült státusok elnöke (Polk) mult évi dec. 7-én hosszú és tartalomdus jelentéssel nyitotta meg a congressust. Miután a bevezetésben hálát adott az isteni gondviselésnek az áldott évi termésért, s a statusszövetség virágzó állapotaért jelenti, hogy Amerika valamennyi külföldi státussal béke- s barátságos lábón áll, egyet — Mexicót kivéve. Erre mindjárt védelmezőleg adja elő Texas elpártolását Mexicótól, annak bekebelezését az éjszakamerikai egyesült státusokba s az innen eredt bonyolultokat Mexicóval, mik dacára a washingtoni kormány minden komoly igyekezetének, valóságos és pedig Amerika fegyvereire nézve győzedelmes háborúhoz vezettek. Ezen ügy képezi főrészt a jelentésnek, s igazolásul van szerkesztve Polk hadipolitikájának a nemzet irányában. Közvetlenül innét, a nélkül hogy az egyéb státusokhoz viszonyt közelebb érintenék, belügyekre tér át a jelentés. Beviteli kereskedése az egyesült státusoknak az 1846-ki jun. 13-án lefolyt pénzügyévben 121,691,197, kiviteli kereskedése ugyanazon időszakban 113,488,516 dollárnyi értékre számítottak. A státuspénztár bevételei ugyanazon pénzügyévben 29,499,247, kiadásai 28,031,114 dollárt tőnek; e szerint maradványul jul. 1-én a státuspénztárban 9,126,439 dollár volt. Ezután sántikál a státusadósság, mely tőn mult-évi dec. 1-jén összesen 24,256,494 dollárt. Ehez még azon jelentés volt függesztve, miszerint a mexicóval háborúban nyomatékos folytatásul újabb státuskölcsönt szükség a folyó s legközelebb évre fölvenni és pedig ahogy a háboru 1848-ki jun. 30-ikig húzódnék, akkor 23 millió dollárnyi kölcsönre van szükség. Státusjövodelemlaszapóritásul az adómentes tárgyak jegyzékében álló főcikknek megadóztatása javasoltatik; továbbá vételáresökkentés olyatén státustöldeket illetőleg, mik régóta eladók ugyan, de vevőre nem találhatók. Az új kölcsönvétel minél hamarabb hirdettessék ki, s 20 év alatt fizettessék vissza. Polk elnök biztosan reméli, miszerint a mexicóval háboru akkép fog végződni, hogy nevezetes pénzmaradványt hagyand maga után a washingtoni státuspénztárban. A beviteli várnok mérséklésül mult congressusban hozott intézkedés időelégletelenség miatt még nem állhat ki a tűzpróbát; hogy az mindazáltal a külfölddeli kereskedést s ekkép az ország javát teljesen elő fogja mozdítani, e részben semmi kétség nem létezhetik. Polk nem hallgatja el, hogy a congressus, míg ezen rendszabály által az egyesült státusok korlátos kereskedési politikáján tágitott, az Anglia által, főleg az angol gabona törvények megszüntetésében, adott példát utánozta; de Anglia legfontosabb Amerika külföldi vevőjé között. Következik utalás: mily sokat nyer már most is az amerikai mezeigazda Anglia szabad gabonabevitele s egyéb élelemlszerei britt váncsökkentés által, s mennyivel többet fog még jövendőben nyerni. Végül a jelentés a congressus figyelmét különösen a tengerészletnek derék gőzösökkel emelése s erősítésére, valamint a jól igazgatott postaiügy további javítására fordítja. Az ország ásványgazdagsága szinte jobb munkáltatásba ajánlatik. Az Oregonvidék, miután a föltte oly hosszúságú időig folyt vita szerencsésen kiegyenlítettett, rendes vidéki igazgatást nyerjen. Az indiánokhoz viszonyokat nyugtatónak festi az elnök, hozzátéven, hogy a csirokizék közti szeszaz egyenletlenségek megszüntetvék. Ezek főpontjai az elnökjelentésnek, mely dec. 10-én indittatván meg Ujyorkból, ugyanazon hó 29-én érkezett Liverpoolba.

Harczteréről azon tudósítás jött, hogy az amerikaiak Mondava s Chihuahua helyeket vérontás nélkül bevették.

Egy camargoi levél Mexicóban kiütött újabb zendülésről szól, melynek czélja volt Santa Anát dictatornak kikiáltani. Legtöbb tudósítás szerint Santa Ana seregét 30 ezer főre emelte s erősen el van tőkélve az amerikaiakkal szembezállani. Kearney tábornok Santa Féből Californiába indult s már 205 angol mérföldnyire térig haladt előre; öszvérek czipelik élelemlszereit. A mormonok, Cork kapitány vezérlete alatt, szinte Californiába kerekedtek.

SPANYOLORSZÁG. Dec. 20-ikai madridi hírek szerint a miniszteri krisisnek vége lett. A királynő kívánsága szerint Isturiz minisztersége megtartá a közügyi vezérletet. A miniszterek lapokban azt állítják, miszerint a ezimze tes királynak a státusügyekre minden befolyása alkotvány sérelmül tekintendő. Ellenben a progressista szellemű „Clamor publico” ezt mondja: „ha elleneink ránk akarják beszélni, hogy a hercegnék férjje címe, ki Iid. Izabella hitességát oszlja, semmi esetre nem adja meg a jogot szent Ferdinánd ivadékának minden fölött tanácsot adni, mi tekintélyét s jóllétét illeti, akkor minden esetre észszel, illedelemmel s természet törvényivel ellenkező izetlenséget követnek el. Bármily neműek legyenek is a képviselői kormány viszonyai, senki sem tagadhatja meg egy fiatal királynő férjétől nője kedélyére ama törvényszerű befolyást, mely a barátságos közlekedésből, házastársi kötelekekből s érdekezonságból származik. — E miatt helyeztek benn és kívül Spanyolországon oly nagy súlyt királynőnk házasságára. Mindenki átlátja, hogy a királynő választása s néphangulat által a trón mellé állított férjnek szükségképp Izabella természetes tanácsadójának, gyámja, vezetője s legjobb barátjának kell lennie. Szomoru; szerfölött alárendelt szerepet akarnak azok neki adni, kik őt most a legesekélyebb befolyástól megfosztani szándékoznak, ellenben más személyeknek, kik azt semmi szín alatt nem érdemlik, veszélyes befolyást engednek a státusügyekre.”

Szerencsére nem teljesült a hír, hogy Galliciából spanyol sereget Portugáliába. A Madridban létező angol követ ez esetre utlevélét fogta volna kérni, miután miniszterelnök Isturiz írásban ígérte meg neki, hogy egy spanyol katona sem fogja átlépni a portugál határokat.

ANGLIA. A kinstárlórd körlevele Irland státusépitési hivatalaihoz, felvilágosítást nyújt azon rendszabályokról, miket a kormány legközelebb parlamenti ülésében Irlandra nézve létesíteni szándékozik. Ezen tervéről a kormány a „Daily News” következő rajzot ad: „a kormány elhatározta magában a parlament-megnyitásnál elejét venni az irlandi inségállapot iszonygerjesztő bajának, és pedig nem egy vagy két, valamely politikai napi monomaniából kölcsönzött rendszabállyal, hanem több rendű intézkedéssel, melyek a baj egész mezejére terjedjenek s melyek által nagylelkűleg segítsen ugyan az angol gazdagság az irlandi nyomoron, azonban egyszersmind amaz ország összes lakossága előszinre lépni kényszerítettessék, egész erejével s minden módon oda munkálni, hogy a szegények maradó munkát és segítséget nyerjenek. Ezen intézkedések nem lesznek új szegényi törvény, nem a sivatárak ismétli igénylése a státus részéről, nem kivándorlási pénzalap, nem mocsárszárítási bill, — hanem az mindegy vagy legalább jobb része mind ennek összesen s azonkívül még sokkal több. Nem is szándék a már foganatban levő törvényeket, bármily nagy visszaélés történnék is az általok előidézett könnyebbitésekkel, erón s hatáson kívülé helyezni. Azon törvény, mely a földbirtokosoknak nevezetes pénzalapot állít maradó javításokra kiadás végett rendelkezésük alá, tovább is legyen jogszabályukra. A száritási törvények egyetlen, tisztán szerkesztett s ez által hatásabbá tett egészszé olvasztassanak. A gyámolítási bizottságok tovább is működjenek, miután az adózás tüstinti befizetése az azt kezelőkbe buzgalmat öntend annak minél hamarabb szabályosan hasznos czélokra fordításul. Egy másik törvény a szegényi ház előnyeiket közhasználatuakká, akadályoztatásul a másutt foglalkodást nyerhető helyének, hogy a gyámolítási pénzalap terhére ne essék. A d o l o g h á z befogadási föltételeivel oly kerületekben, melyek azt megengedik, szinte lépjen életbe. De a szegényi törvény visszataszító részével egy valódi jogtökony rész köttessék össze, azon t. i. miszerint minden esetben a nyomorgó s valóban segélytelen tüstint gyámolítást nyerjen. E végett a szegények atyjainak Irlandban ugyanazon kötelességeik lesznek, mint Angliában a szegényházi kerületekben létező felügyelőknek. Kivándorlás sem marad ki a figyelem körén tul s ahoz szolgáló eszközökről is bölcs gondoskodás fog tétetni. Nemesak a hazában lesznek gyűléshelyek, hanem a gyarmatokban is hathatos s jótökony előkészületek történnének a kivándorlani akaróknak, a szegény, gyámoltalan, tudatlan kivándorlókat fenyegető minden veszélytől megóvatásukra. Ezen kivándorlási tervnek azon sajátosság oldala lesz, hogy a hazában letelepülés választással fog egyesítettetni. Bizottságot nevezendek

ki sivatag térek vásárlása végett; ezen földek aztán kijavítva, kisebb részletekben el fognak adatni, és pedig olly fizetési könnyítésekkel, hogy mintegy jutalomdíjjal fognak szolgálni szorgalom 's mérsékelt életmód számára 's alapját teendik egy kis irlandi földbirtokos osztálynak (yeoman.) De Irland parlagon fekvő földei azon arányban, a mint évenként javíthatók, csak keskeny alapul szolgálnak egy illy földbirtokos osztálynak. De valamint egy részről egészen műveletlen földterek léteznek, úgy találtak más, nem épen parlag, de csak félig műveltek is, mik szegény, eladósult, folyvást zavarban levő földbirtokosok kezében levén, ép úgy keveset használnak az összes községnek, mint turha mocsárok. Ezek használhatóbbakká tételére hitbizományos földdarabok eladása fog megengedtetni. Ez által az irlandi földbirtok nagyobb 's kisebb tőkék előtt nyitva lesz 's a yeomenek ezen meg fogják majd lelmi magok részét. Legjelentékesbik ezen rendszabályoknak, vagy az legalább, melly az irlandi földbirtokosok ereire, törekvései 's meggyőződésire legközvetlenebb hatást gyakorland, lesz az, melly a kormányt fel fogja szőlítani 's illetőleg hatalmazni, miszerint ama földdarabok egy részének eladását fogja életbe léptetni, mikén a kormányznak pénzkövetelése van 's mikért a kamat vagy fizetési határidők nem tartattak meg. Ez meg fogja azok szemét nyitni, kik a kormány 's törvényhozás azon elhatározását, miszerint ép olly igazságos mint nagylelkű, ép olly sürgető hitelező mint szíves kölesző akarjon lenni, semmiféleképen hinni nem hajlandók. Végül azon irlandiak, kik még szükség idején is szaporítják takarékpénztári betételeiket, pénzök tőkésítésére olly alkalmat nyerendnek, melly hajlamaiknak leginkább megfelel 's tapasztalásuk körébe esik. Egyedül talán így lehet egy új irlandi földtulajdonos testületet alapítani, mellynek érdekében fekdjék egy okos, eszélyes kormány 's közbéke fentartása.

Ujlag egy ezred kapott parancsot, miszerint magát Irlandba utazásra készen tartsa; hajóra szálltatása január első napjain vala történendő. Ujabb bizonyosságul szolgál ez arra, hogy a kormány ama balesillagzatu ország helyzetét aggasztónak tekinti. Az angol lapok most állandó irlandi rovatokat kezdhetnének köv. feliratokkal: halál és éhség, halál és fagy, tolvajságok, éjjeli betörések, gyilkolási kísérletek, kenyérynugalanságok. — A Times szabad kereskedési lakomákról értesít, miket valamint Sevilla 's Cadizban, úgy legujabban egyéb spanyol kereskedelmi városokban, névszerint Malaga 's Barcelonában Cobden tiszteletére adtak. Említett hírlap a lancashirei gyapotfonász ezen diadaltesis téri tőji járatának a szárazföldön, még nagyobb fontosságot hajló tulajdonitni, mint előbbi izgatásának Angliában ugyanazon czél végett.

A parlament összehívása jan. 19kére van határozva, Irland 's a pénzkrisis benn, Franciaország 's Amerikához viszony künn — ezek a főtárgyak, mik a közlőgő parlamentben tanácskozás alá fognak vétetni. Franciaországot illetőleg a régi Titikérdés is újra szőnyegre kerül, miután itt mind az angol nemzeti büszkeség, mind a protestans érdek sértve érzi magát Franciaországtól. A tértő egyletek izgatása e tekintetben folyvást tart 's a kormánytól azon pártoltatásra talál, mellyet a vallási érdekek Angliában is tapasztalnak. — A gyámoltás, mellyet Montemolin gróf Londonban tapasztal, csupán udvariasságokra szorítkozik; eddigelő még semmi tényleges segítséget nem nyert, mivel a felszígen valamit megkísérhetne.

Az irlandi nép által tett fegyvervásárlásokról elhíntelt hírek tulzoltak valának. A birminghami lőmügyárak az idén is csak 3 ezer darab fegyverrel adtak el többet mint tavall Irlandban, 's ezen felülmenyiség is könnyen magyarázható az által, hogy számosan az uraságok közül is a fegyvertörvény uralma alatt a fegyverbírással összekötött kellemetlen formáság miatt inkább lemondottak a fegyvervételről, most azonban mind vadászatra, mind vagyonőntalmul ismét ellátják magokat velők. — A dublini építészivatal a munkamegcsúszás ideje alatt is tartandó munkabér-

fizetést illetőleg következő végzemenyt bocsátott ki: „miután a főhelytartóhoz számos figyelmeztetés érkezett azon inség iránt, mellynek martalékai a kenyértelen munkások, midőn a munkákat hó vagy eső akadályoztatja, ennél fogva következő rendszer megtartása hagyatik meg: illetően alkalmazkor a munkások reggel névfelhívásra jelenjenek meg, 's mindnyájan, kik oda jönnek, mint földjnyerők jegyztessenek föl a díjlajstromba, ha netán lehetetlen volna őket foglalkodtatni. Ha megengedi az idő, tüstint fogjanak munkához. Történvén ez kilencz óra tájban vagy előtte, az egész napidíjt fogják megkapni, ha pedig ez tizenkét óra körül vagy utána kezdődik, akkor annyi óráért fizetnek, mint midőn félnapon tul dolgoznak. Ha nem jönnek dolgozni mihelyt szép idő lesz, semmi díjt nem nyerne. Visztaélések elhárítására a felügyelő tisztek 's mérnökök szorgalmasan ügyeljenek a fölött, hogy ezen rendszabály soha ne vétessék elő, ha netán valahol munka léteznék; valamint az is meghagyatik, hogy az illyen díjazások aztán egy külön rovatba e cím alatt: különös segély, jegyztessenek. Anglia 's Poroszország között a postai levélbér alább szállítottat.

A szerencsétlen Wellington-szobor ugy látszik nem jöhet nyughelyére 's a Punch lap tréfás megjegyzése, miszerint azt bolygó zsidónak nevezte a szobrok közt, csakugyan valóslásra jut. Ugyanis a generalitás előtti díszterren tett kiátsatások, hol a szobor alapja megvetendő vala, felsőbb parancsra ismét behányattak. Egyik lap megjegyzi, mikép már az ősz tábornoknak sem tetszhetik, hogy a neki szánt lovas apotheosis bronzban sehol állandóan nem települhet meg, hanem egyik helyről másira bolyong 's elkárhozott léleként vándorol. Bizonyára a szépművészetekben nem olly szerencsések az angolok mint a hasznosakban.

FRANCZIAORSZÁG. Dec. 26kán a börzecsarnokban a rajnai keresk. törvényszék gyűlést tartott, az év végével kilépni szokott tagok helyébe öt új egyed választással. Kormányzó gróf Rambuteau ez alkalommal terjedelmesen kiereszkedék a legfontosb városérdekek előadásában. A vámok jövedelme 1846ban dec. 12keig 30,530,000 frankra rugott, 150 ezerrel kevesebbre mint mult évben. A kivitel Párizsból első tizenegy havában ez évnek 184m.075 ezer965 fkot tett, 5,005,804frankkal többet mint 1845ki év első tizenegy havában. A városi népoktatási költségvetés közel 1,200,000 frankra rug, minden fótanodánál be van a testgyakorlás hozva. A járdakövezet hosszúsága 181,500, a város által kövezett felületé 360 ezer, a házbirtokosok által kövezett gyalogutaké 530 ezer, a csalajesatornaké 126,310, a vízvezetéké 212,700 meternyi a folyó kutak száma 1799.

A francia kamrák megnyitása jan. 11kére van határozva, tehát nyocz nappal előbb mint az angol parlamenté, mi a kormány az elönyt nyújtja, hogy a „szíves egyetértés“ megszakadása 's az európai politika fenforgó kérdései fölötti közel vitaközösoknál első szóval bir, mi által a csatornán tul várható panaszokat megelőzheti, sokat közülök talán meg is szüntethet. Guizot mindjárt az országgyűlés első napjaiban szándékozik a spanyol házasságok ügyében folytatott diplomatiái levelezést előterjeszteni 's miután a páirkamra három vagy négy nap mulva szokta választelirati tanácskozását megkezdeni, nyilatkozását a szőszéken elég korán teheti még a parlamenti közvéleményre hatásgerjesztés végett. Ezen kérdésekről élénk szónoklati versenyvitákat várnak. — Egy másik fontos tárgy, melly is idő közben az országgyűlés vége felé jutott szőnyegre, de kimgrító tudósítások hiánya miatt tovább nem folytathatták: Abdelkader 250 foglyának apr. 25kén történt kivégeztetése. Most mindinkább határozott tényül világlik ki, miszerint az emir ezen végső lépésre akkor határozta el magát, miután minden kieserlési ajánlására semmi választ nem nyert 's annyi francziának tartása, saját segédforrásai kiapadtával, terhére esett. Cognord ur azon kimerítő tudósításokban, miket a marseillei Sema-

phore fogságáról közöl, beszéli, mikép Abdelkader őt saját sátorába vezetetté 's így szóla hozzá: „mivel országod tégged elhagy 's nem akar kieserélni, nincs é kedved nálam maradni? Én tégged nagygyá foglak tenni 's neked szép fegyvereket 's lovakat adok.“ Midőn az alezredes ez ajánlatát köszönettel visszautasítá, az emir kezét nyújtá neki következő szavakkal: „Jól van tehát, látni fogod nemsokára hazádat.“ Ezen értekezés akkor tartatott, miután végre alkudozások tételtek folyamatra, de előbb az emir tanyafőnöke magának az alezredesnek egy levelet mutatott Abdelkadertől, mellyben ez tudtul adá neki, mikép a marsalhoz és francia tábornokokhoz már irt legyen, de mivel semmi választ nem nyert, a francia katonák, kivéve a tiszteket, mindnyájan ölessenek meg. A tisztek, noha kiméltelve, folytonos aggodalomban éltek ezután 's igen csekély tartást nyertek. Nem kaptak egyebet egy kis adag búzánál, mit kézi malmokon megőröltek 's kenyeret és pépet készitettek magoknak belőle 's ez volt egyedüli élelmök utóbbi nyocz nap alatt. Visztaültatásuknál egy Gilles Katalin nevű aszszony engedelmet nyert őket követhetni, ki Oran környékébe leányostul 1838 körül esábitatott el, de emek, ki az arab nyelvet értvén tolmácsul szolgált 's időközben egy arab főnökhez nőül ment, vissza kellett maradnia. Mig a foglyok Abdelkader hatalmában voltak, ez őket elöngondoskodásból, nehogy viszonyait közelről ismèrehessék, folyvást egy a tanyától két lieumyi távolságra fekvő rendes-katonai táborban tartotta. A tanyához csupán eleinte kísértettek — a sidi-brahimi szerencsétlen nap után (sept. 23.) Nyolezvanan valának a foglyok számra nézve, ezek közül 62en megsebesülve, a legépebbeknek előre kellett menni, másokat, kik nem gyalogolhattak, öszvérekre tételtek az emir 's ezek oldalairól tiztiz levágott francia katonafővel telt kosarak lógtak. Ezen szomorú menet három napig tartott, a tanyán Abdelkader anyja elibe vezetettek 's kevés élelemszert kaptak. Cognordot azonban ez undorító kosaraktól megkímélték. Meglehetősen tekintetben látszék ez az emir előtt állami 's még szemrehányást is bátorkodott neki tenni a foglyok megölésé miatt, mire az emir állítólag azt válaszolta, ha az alezredes jelen van, akkor a megölés nem történik. Elbueszúskor különös figyelmébe ajánlá őt a marsalhoz küldött követnek 's loyat is ajándékozott neki, valamint kettőnek a tisztek közül köpenyeget, melly ajándékokat Cognord Melillából egy levél kíséretében visszaküldé. A követ jelenleg — így hangzik a tudósítás, Oranban van, honnan Tlemsanba vitetvén, mihelyt az időjárás megengedi, a határon átbocsátatik. Így tehát elvégre alkudoztak Abdelkaderrel 's a vonakodás, mit szükségnek kereszteltek, annyi fogoly halálát vonta maga után. Ezen politika ellen a kamrák bizonyára mindonféle kifogásokat fognak tenni.

A National ügyviselője a vizsgáló bíróság elibe hivatván, következő három vád-pont emeltetett ellene: 1) megsértése a király személyének; 2) hogy a kormánytettekről felelősséget a királyra hárította legyen; 3) hogy egy más státusformára szavazott. A vád alá vett czikk a házassági politikát illette, melly e szerint a törvényszékek előtt is tárgyaltatik. — Egy státushajó, Seine corvett, jul. 4kén, Ujealedoniában törést szenvedett; 173 főből álló legénysége azonban Lecomte parancsnokostul szerencsésen megmenekült.

ELEGYHIREK. Düsseldorf és Elbersfeld közt dec. 26kán a vasutpályán szerencsétlenség fordult elő; siról t. i. lebeczenvén a mozgony, az első utazó-kocsit maga után rántotta, mellynek összszematása következtében az ott helyet foglalt személyek közül három súlyos, a többi csekély sérülést kapott 's csak a kocsin ült felügyelő lón halál martaléka, fejét zuzván össze. A vonatkalauz a gőzkatlan alá esett 's kemény sérüléseket kapott fején, mik azonban nem életveszélyesek.

Az angol Times írja, miszerint a három éjszaki véd-hatadom felvilágosító 's magyarázó közlést adott a britt udvaroz Krakónak Ausztriába lett kebleztetése iránt.

4ik szám.

H i r d e t é s.

A nmlgu magyar kir. udv. kamra rendeléséből ezennel közhírré tételik: hogy 1847d. évi január 18kán reggeli 10 órakor Budán a kamarai épületben néhai báró Malonyay János megvaszakadta után a kir. fiscusra szállott 's Hevesmegyében keblezett Balla egész puszta, 1847d. évi szentgyörgy hava 2ikétől számítandó három egymást követő évre nyilvános árverés utján haszonbérbe fogadati.

Bérleti szándékozők tehát, kik színtő héberék is lehetnek, érintett napra 's hely-

re ezennel olly nyilvános kijelentéssel meghivatnak, hogy fennevezett pusztára nézve 400 pft bántépénzzel és ezenkívül 6501 pengő fital vagy is egy évi köthérral — melly szinte a kikialtási ár leand — biztosíték (cautio) fejében, melly azonban, a szerződési feltételekben bővebben körülirt hiteles oklevelekben is elfogadtatik, — el látva, személyesen, vagy törvényes meghatalmazottjaik, 's képviselőik által, megjeleneni, vagy írásban 's hasonlóan a fenn kijelentellekkel ellátott ajánlataikat, a kifizűzött árverést megelőző napon, — de minden

esetre a kifizűzött határnapon reggeli tíz óráig a magyar kir. udv. kamara elnökségének benyújtani el ne mulasztsszák, Nyilvános árverés utáni ajánlatok el nem fogadtatnak.

Az árverési és haszonbérleti feltéte-

Szerszám- és tűzifa-árverés Ócsán. Pesttől 2 1/2 órányira, Ócsán a kőrifia-erdő árverése megkezdetvén, az árverés minden erősebb fagy alkalmával folytatni fog.

Dunavizállás: Budán, jan. 11kén: 5' 1" 3" az 0 felett.

É R T E S Í T Ő.

1847.

lek Budán a kamarai számvevői-, és Ó-Budán a kamarai főtisztii hivatalban megtekinthetők.

Kelt Budán a nmlgu magy. kir. udv. kamara 1846. évi őszutó 18án tartott tanácsüléséből. 2-3